

فصل ۱

ویشی و جمهوری چهارم (۱۹۴۰-۱۹۵۸)

خلاصه فصل:

دوره ۱۹۴۰-۱۹۵۸ یکی از دردناک‌ترین و پرتنش‌ترین دوره‌های تاریخ فرانسه است. این کشور که در ۱۹۴۰ ظرف شش هفته شکست خورد، چهار سال تحت اشغال و حکومت همکار ویشی زیست، سپس آزاد شد و کوشید با جمهوری چهارم به ثبات دست یابد—اما بار دیگر در بحران استعماری الجزایر فروپاشید.

دوره‌بندی:

- فرانسه ویشی (۱۹۴۰-۱۹۴۴): «دولت فرانسوی»، همکاری، انقلاب ملی
 - مقاومت (۱۹۴۰-۱۹۴۴): فرانسه آزاد، مقاومت داخلی
 - آزادی و دولت موقت (۱۹۴۴-۱۹۴۶): تصفیه، بازسازی
 - جمهوری چهارم (۱۹۴۶-۱۹۵۸): بی‌ثباتی، جنگ‌های استعماری، سقوط
- مفاهیم کلیدی: همکاری (collaboration)، مقاومت (Résistance)، تصفیه (épuration)، سه‌جانبه‌گرایی، استعمارزدایی، بحران الجزایر.

۱.۱ فرانسه ویشی (۱۹۴۰-۱۹۴۴)

۱.۱.۱ تولد رژیم

در ۱۰ ژوئیه ۱۹۴۰، در کازینوی شهر آبگرم ویشی، ۵۶۹ نماینده و سناتور (از ۶۴۹ حاضر) به لایحه‌ای رأی دادند که «تمام اختیارات را به دولت جمهوری، تحت امضا و اقتدار مارشال پتن» واگذار می‌کرد. فقط ۸۰ نفر مخالفت کردند—آنها که بعداً «هشتاد تن» نامیده شدند.

جدول ۱.۱: رأی‌گیری ۱۰ ژوئیه ۱۹۴۰

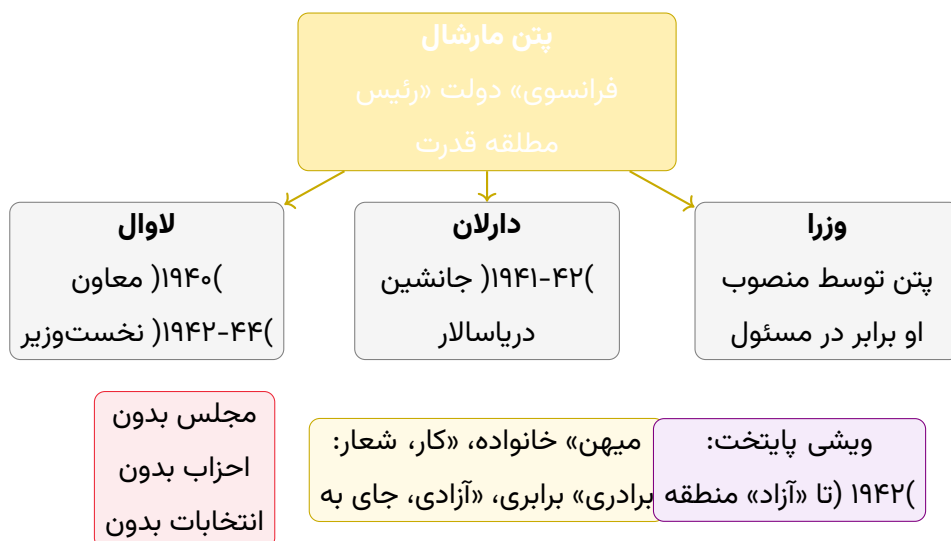
گزینه	تعداد	درصد حاضران
موافق	۵۶۹	۸۸٪
مخالف	۸۰	۱۲٪
ممتنع	۱۷	—
غایب	۱۷۶	—

چرا چنین رأی یک‌طرفه‌ای؟

- شوک شکست: باور به پایان فرانسه قدیم
- اعتبار پتن: «قهرمان وردن»، پدر ملت
- فشار: حضور آلمان‌ها، فضای رعب
- فرصت‌طلبی: امید به جایگاه در نظم جدید
- غیبت: ۲۷ نماینده در کشتی «ماسیلیا» به مراکش رفته بودند

۲.۱.۱ ساختار رژیم

(ویشی) فرانسوی «دولت ساختار

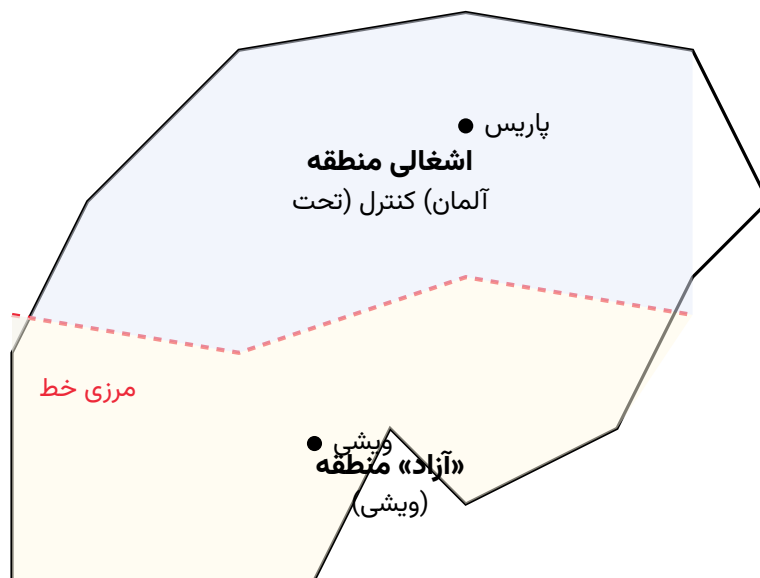
۳.۱.۱ تقسیم فرانسه

آتش‌بس ۲۲ ژوئن ۱۹۴۰ فرانسه را به چند منطقه تقسیم کرد:

جدول ۲.۱: تقسیمات فرانسه تحت اشغال

منطقه	توضیح	مساحت
منطقه اشغالی شمال	تحت کنترل مستقیم آلمان، پاریس	۶۰٪
منطقه «آزاد» جنوب	تحت حاکمیت ویشی (تا نوامبر ۱۹۴۲)	۴۰٪
آلزاس-لورن	الحاق عملی به آلمان	—
منطقه ممنوعه شمال شرق	برای مهاجرت آلمانی آینده	—
منطقه ایتالیایی	جنوب شرق (تا ۱۹۴۳)	کوچک

(۱۹۴۰-۱۹۴۲) تقسیم شده فرانسه نقشه

کرد اشغال نیز را «آزاد» منطقه آلمان: ۱۹۴۲ نوامبر

۴.۱.۱ «انقلاب ملی»

پتن فقط نمی‌خواست فرانسه را اداره کند؛ می‌خواست آن را دگرگون سازد. «انقلاب ملی» (Révolution nationale) پروژه‌ای بود برای بازسازی فرانسه بر پایه‌های ضد جمهوری:

ویشی ملی «انقلاب»

دروغین «شعارهای - برادری برابری، آزادی،

کار
(Travail)
اعتصاب ضد بیکاری، ضد

خانواده
(Famille)
زن نقش فردگرایی، ضد

میهن
(Patrie)
بین‌المللی‌گرایی ضد

یهودیان، کمونیست‌ها، فراماسون‌ها، **فرانسه: «دشمنان**
(Anti-France) فرانسه «ضد لائیک، معلمان

سیاست‌های انقلاب ملی

جدول ۳.۱: اقدامات انقلاب ملی

حوزه	اقدامات
ضد جمهوری	انحلال احزاب، ممنوعیت فراماسونری، تصفیه معلمان
ضد یهود	قوانین یهودستیزانه (اکتبر ۱۹۴۰، ژوئن ۱۹۴۱)
کار	منشور کار (۱۹۴۱)، ممنوعیت اتحادیه‌های آزاد
خانواده	محدودیت طلاق، تشویق زایمان، جرم‌انگاری سقط جنین
جوانان	«شانتیه دو ژونس» (اردوگاه‌های کار جوانان)
روستا	ایدئولوژی «بازگشت به زمین» (retour à la terre)

۵.۱.۱ همکاری با آلمان

همکاری (collaboration) در چند سطح صورت گرفت:

نازی آلمان با همکاری سطوح

داوطلبانه کمتر

داوطلبانه کاملاً

دیدار مونتوار (۲۴ اکتبر ۱۹۴۰)

«من امروز راه همکاری را در پیش می‌گیرم... این همکاری باید صادقانه باشد... من این همکاری را در افتخار می‌پذیرم.»

— مارشال پتن، ۳۰ اکتبر ۱۹۴۰

دست‌دادن پتن و هیتلر در مونتوار، نماد «همکاری» شد—تصویری که تا ابد با ویشی گره خورد.

۶.۱.۱ یهودستیزی و هولوکاست

ویشی منتظر دستور آلمان نماند؛ خودش ابتکار عمل را در دست گرفت:

قوانین یهودستیزانه ویشی

قانون ۳ اکتبر ۱۹۴۰ (بدون درخواست آلمان):

- تعریف «یهودی» (نژادی)
- ممنوعیت مشاغل دولتی، ارتش، آموزش، رسانه
- محدودیت در مشاغل آزاد (پزشکی، حقوق)

قانون ۲ ژوئن ۱۹۴۱:

- سرشماری یهودیان
- «آریایی‌سازی» اموال یهودی

- محدودیت‌های بیشتر

رویداد ول دیو (۱۶-۱۷ ژوئیه ۱۹۴۲):

- دستگیری ۱۵۲،۱۳ یهودی در پاریس توسط پلیس فرانسه

- از جمله ۴،۰۰۰ کودک

- زندانی در ولودروم زمستانی (ورزشگاه)

- تحویل به آلمان‌ها، ارسال به آشویتس

آمار کلی:

- ۷۶،۰۰۰ یهودی از فرانسه به اردوگاه‌ها فرستاده شدند

- فقط ۲،۵۰۰ نفر بازگشتند

- حدود ۲۵٪ یهودیان فرانسه

نکته مهم:

ویشی یهودیان «خارجی» را راحت‌تر تحویل داد تا یهودیان «فرانسوی». این «معامله» نشان می‌داد که ویشی یهودستیزی را پذیرفته بود، فقط می‌خواست «یهودیان خودش» را نگه دارد—که البته نتوانست.

۷.۱.۱ کار اجباری (STO)

از فوریه ۱۹۴۳، «خدمت کار اجباری» (Service du travail obligatoire) برقرار شد:

- **هدف:** ارسال کارگر به آلمان

- **تعداد:** ۶۵۰،۰۰۰ فرانسوی به آلمان فرستاده شدند

- **پیامد:** هزاران جوان به جنگل‌ها گریختند و به «ماکی» (مقاومت روستایی) پیوستند

۲.۱ مقاومت (۱۹۴۰-۱۹۴۴)

۱.۲.۱ فرانسه آزاد و دوگل

در ۱۸ ژوئن ۱۹۴۰، ژنرال شارل دوگل از لندن ندای مقاومت سر داد:

ندای ۱۸ ژوئن ۱۹۴۰

«آیا آخرین کلمه گفته شده است؟ آیا امید باید ناپدید شود؟ آیا شکست قطعی است؟ نه!

باور کنید مرا، من که با آگاهی کامل سخن می‌گویم، و به شما می‌گویم که هیچ چیز از دست نرفته است برای فرانسه. همان ابزارهایی که ما را شکست دادند، می‌توانند روزی پیروزی را بیاورند. زیرا فرانسه تنها نیست!... این جنگ، جنگ جهانی است. من، ژنرال دوگل، که اکنون در لندن هستم، از افسران و سربازان فرانسوی... از مهندسان و کارگران متخصص صنایع تسلیحاتی... دعوت می‌کنم که با من تماس بگیرند. هر چه پیش آید، شعله مقاومت فرانسه نباید خاموش شود و خاموش نخواهد شد.»
 – شارل دوگل، ۱۸ ژوئن ۱۹۴۰

جدول ۴.۱: شارل دوگل در ۱۹۴۰

ویژگی	توضیح
سن	۴۹ سال
درجه	ژنرال بریگاد (تازه ارتقا یافته)
سابقه	فرمانده تانک در ۱۹۴۰، معاون وزیر جنگ (چند روز)
شهرت	نویسنده نظامی، طرفدار جنگ مکانیزه
وضعیت قانونی	محکوم به اعدام غیابی توسط ویشی
منابع اولیه	چند صد داوطلب، حمایت محدود چرچیل

۲.۲.۱ تحول فرانسه آزاد

مبارز فرانسه به آزاد فرانسه تحول

۳.۲.۱ مقاومت داخلی

مقاومت داخلی از گروه‌های کوچک و پراکنده شروع شد و تدریجاً سازمان‌یافته شد:

جدول ۵.۱: جنبش‌های اصلی مقاومت داخلی

جنبش	منطقه	گرایش
کمبا (Combat)	جنوب	مسیحی دموکرات، ملی
فران-تیرور (Franc-Tireur)	جنوب	سوسیالیست
لیبراسیون (Libération)	شمال و جنوب	چپ، سندیکالیست
FTP	سراسری	کمونیست (از ۱۹۴۱)
دفاع از فرانسه	شمال	گلیست

ژان مولن و شورای ملی مقاومت

ژان مولن (۱۸۹۹-۱۹۴۳)

- استاندار جوان، مقاوم از ۱۹۴۰
- فرستاده دوگل به فرانسه (ژانویه ۱۹۴۲)
- مأموریت: متحد کردن مقاومت تحت رهبری دوگل
- ۲۷ مه ۱۹۴۳: تشکیل شورای ملی مقاومت (CNR)
- ۲۱ ژوئن ۱۹۴۳: دستگیری در کالویر
- ۸ ژوئیه ۱۹۴۳: مرگ زیر شکنجه کلاوس باربی
- خاکستر مولن در ۱۹۶۴ به پانتئون منتقل شد.

«او کسی بود که شعله یک چراغ ضعیف را حفظ کرد؛ و مهم نیست: شعله روشن بود.»
— آندره مالرو، در مراسم پانتئون، ۱۹۶۴

۴.۲.۱ برنامه شورای ملی مقاومت (مارس ۱۹۴۴)

برنامه CNR – «روزهای خوش»

برنامه‌ای برای فرانسه پس از آزادی، توافق‌شده میان همه گرایش‌ها (از گلیست‌ها تا کمونیست‌ها):

اقدامات فوری:

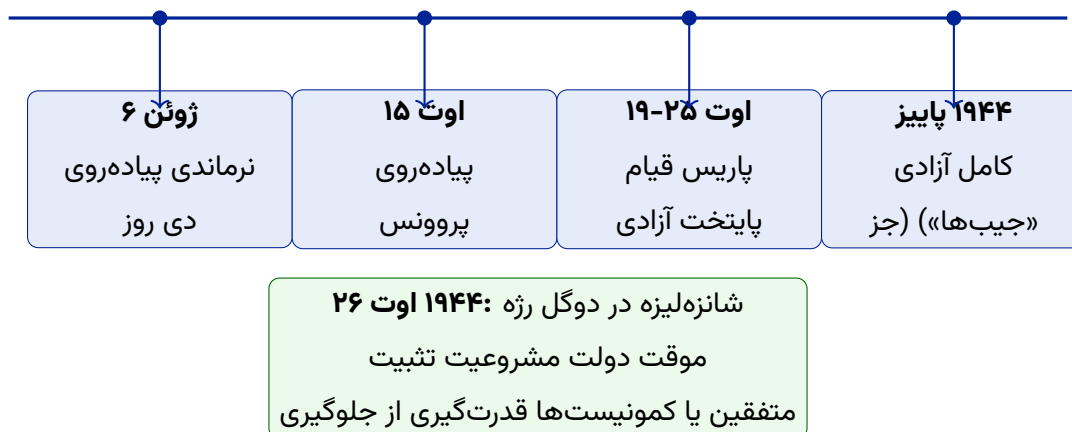
- برقراری مجدد آزادی‌های جمهوری
- مجازات خائنان
- مصادره اموال همکاران

اصلاحات ساختاری:

- ملی‌سازی انرژی، بیمه، بانک‌های بزرگ
 - برنامه‌ریزی اقتصادی
 - حق مشارکت کارگران در مدیریت
 - تأمین اجتماعی جامع
 - حق کار و استراحت
 - آموزش برابر برای همه
- این برنامه، اساس دولت رفاه فرانسه شد.

۵.۲.۱ نبرد و آزادی

(۱۹۴۴) فرانسه آزادی

۳.۱ دولت موقت و تصفیه (۱۹۴۴-۱۹۴۶)

۱.۳.۱ دولت موقت جمهوری فرانسه (GPRF)

دوگل در ۲۵ اوت ۱۹۴۴ وارد پاریس شد و دولت موقت را تشکیل داد—ائتلافی از گلیست‌ها، کمونیست‌ها، سوسیالیست‌ها، و دموکرات‌مسیحی‌ها (MRP).

۲.۳.۱ تصفیه (Épuration)

پس از آزادی، موج انتقام از «همکاران» آغاز شد:

جدول ۶.۱: اقدامات دولت موقت (۱۹۴۴-۱۹۴۶)

سال	اقدام
۱۹۴۴	حق رأی زنان (اولین بار در تاریخ فرانسه)
۴۵-۱۹۴۴	ملی‌سازی‌ها: رنو، ایر فرانس، زغال‌سنگ، بانک فرانسه
۱۹۴۵	تأسیس تأمین اجتماعی (Sécurité sociale)
۱۹۴۵	تأسیس کمیساریای برنامه‌ریزی (ژان مونه)
۱۹۴۵	تأسیس مدرسه ملی مدیریت (ENA)
۱۹۴۶	قانون اساسی جدید (پس از دو همه‌پرسی)

تصفیه: آمار و ابعاد

تصفیه غیررسمی («وحشی»):

- اعدام‌های بدون محاکمه: ۹۰۰،۰۰۰ تا ۱۰۰،۰۰۰ نفر
- تراشیدن سر زنان («همکاران افقی»): حدود ۲۰،۰۰۰
- خشونت، غارت، انتقام‌جویی

تصفیه قانونی:

- بازداشت‌ها: بیش از ۱۲۰،۰۰۰ نفر
- محاکمات: حدود ۱۲۵،۰۰۰ نفر
- احکام اعدام: ۳۷،۷۰۰ (اجرا شده: ۵۰۰،۰۰۱)
- حبس: ۳۸،۰۰۰
- محرومیت از حقوق مدنی: ۴۹،۰۰۰

محاکمات مهم:

- پتن: محکوم به اعدام، تبدیل به حبس ابد (مرگ ۱۹۵۱)
- لاوال: اعدام (اکتبر ۱۹۴۵)
- براسیاک: اعدام (فوریه ۱۹۴۵)

«تصفیه ناقص بود، اما اگر کامل‌تر بود، فرانسه را پاره‌پاره می‌کرد.»

— تحلیل رایج

۳.۳.۱ استعفای دوگل (ژانویه ۱۹۴۶)

در ۲۰ ژانویه ۱۹۴۶، دوگل به طور ناگهانی استعفا داد. دلیل: مخالفت با «رژیم احزاب» که در حال شکل‌گیری بود.

چرا دوگل رفت؟

- مخالفت با قانون اساسی پارلمانتاریستی در حال تدوین
 - اعتقاد به ضرورت قوه مجریه قوی
 - امتناع از سازش با احزاب
 - امید (نادرست) به اینکه ملت او را فرا خواهد خواند
- دوگل ۱۲ سال در «بیابان» سیاسی ماند تا بحران الجزایر او را بازگرداند.

۴.۱ جمهوری چهارم (۱۹۴۶-۱۹۵۸)

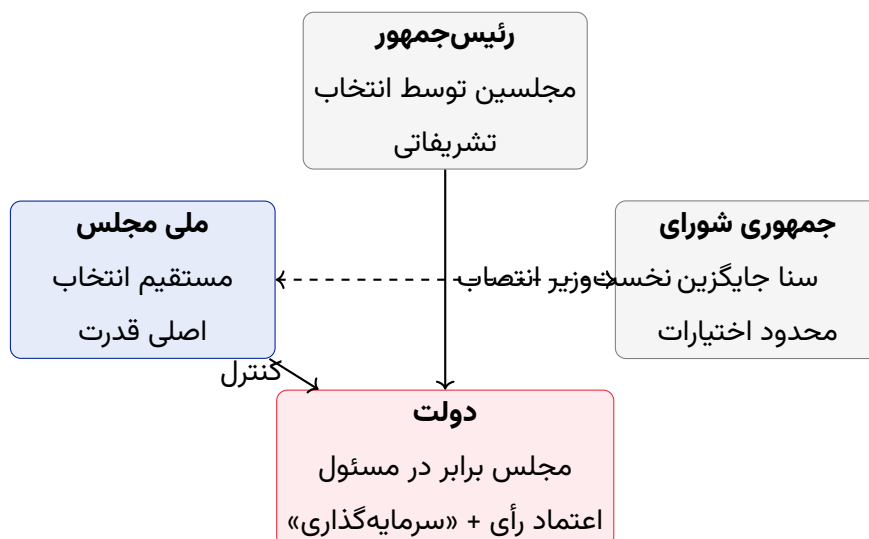
۱.۴.۱ تأسیس

پس از رد اولین پیش‌نویس قانون اساسی در همه‌پرسی مه ۱۹۴۶، دومین پیش‌نویس با اکثریت ضعیف (۵۳٪) در اکتبر ۱۹۴۶ تصویب شد.

جدول ۷.۱: مقایسه جمهوری سوم و چهارم

ویژگی	جمهوری سوم	جمهوری چهارم
نظام	پارلمانی	پارلمانی (تقویت‌شده)
مجلسین	هر دو قوی	مجلس ملی قوی‌تر
رئیس‌جمهور	تشریفاتی	تشریفاتی
دولت	ناپایدار	ناپایدار
حق رأی	مردان	همگانی (زنان از ۱۹۴۴)
مدت	۷۰ سال	۱۲ سال
تعداد دولت‌ها	۱۰۸	۲۴

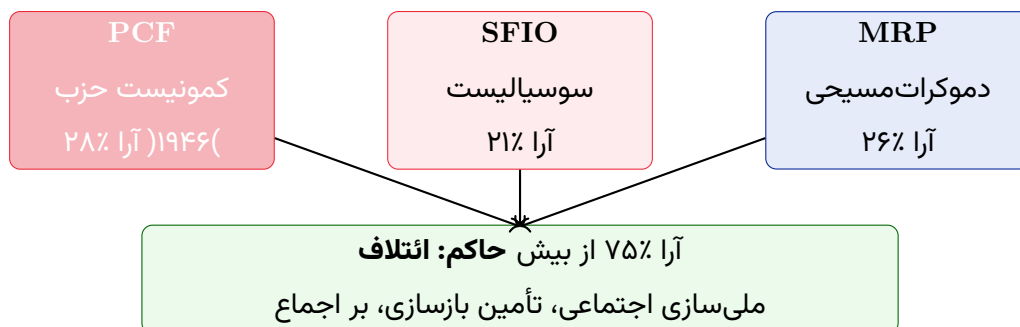
چهارم جمهوری ساختار

۲.۴.۱ سه‌جانبه‌گرایی (۱۹۴۴-۱۹۴۷)

از آزادی تا ۱۹۴۷، سه حزب بزرگ با هم حکومت کردند:

(Tripartisme) سه‌جانبه‌گرایی

۳.۴.۱ جنگ سرد و پایان سه‌جانبه‌گرایی (۱۹۴۷)

در مه ۱۹۴۷، نخست‌وزیر رامادیه وزرای کمونیست را برکنار کرد:

• دلیل رسمی: اختلاف بر سر سیاست دستمزد

• دلیل واقعی: جنگ سرد، فشار آمریکا (طرح مارشال)

• نتیجه: PCF تا ۱۹۸۱ از دولت بیرون ماند

۴.۴.۱ «نیروی سوم» و بی‌ثباتی

پس از ۱۹۴۷، جمهوری چهارم میان دو اپوزیسیون گیر افتاد:

آتش دو میان چهارم جمهوری

۵.۴.۱ دستاوردهای اقتصادی

علی‌رغم بی‌ثباتی سیاسی، جمهوری چهارم دوره رشد اقتصادی بود:

جدول ۸.۱: شاخص‌های اقتصادی جمهوری چهارم

شاخص	۱۹۴۶	۱۹۵۸	رشد
تولید صنعتی (شاخص)	۷۰	۱۸۰	+۱۵۷٪
تولید ناخالص داخلی	پایه	+۵۰٪	۵.۴٪ سالانه
خودرو سالانه (هزار)	۸۵	۱۰۰،۱	+۲۰۰،۱٪
مصرف برق	پایه	۳ برابر	—

عوامل رشد اقتصادی

- طرح مارشال: ۵.۲ میلیارد دلار کمک آمریکا (۱۹۴۸-۱۹۵۲)
- برنامه‌ریزی: طرح‌های مونه (مدرنیزاسیون)
- ملی‌سازی: سرمایه‌گذاری دولتی در زیرساخت
- جامعه زغال و فولاد: آغاز همگرایی اروپایی (۱۹۵۱)
- رشد جمعیت: بی‌بی‌بوم پس از جنگ

۶.۴.۱ آغاز اتحادیه اروپا

فرانسه نقش محوری در ساختن اروپای متحد داشت:

جدول ۹.۱: گام‌های اروپایی جمهوری چهارم

سال	رویداد
۱۹۵۰	اعلامیه شومان: پیشنهاد جامعه زغال و فولاد
۱۹۵۱	معاهده پاریس: تأسیس CECA (شش کشور)
۱۹۵۴	رد ارتش اروپایی (CED) توسط مجلس فرانسه
۱۹۵۷	معاهده رم: تأسیس جامعه اقتصادی اروپا (CEE)

۵.۱ جنگ‌های استعماری

۱.۵.۱ هندوچین (۱۹۴۶-۱۹۵۴)

جنگ هندوچین

- آغاز: بمباران هایفونگ (نوامبر ۱۹۴۶)
- دشمن: ویت‌مین به رهبری هو شی مین
- ماهیت: جنگ چریکی، کمونیسم VS استعمار
- تلفات فرانسه: ۹۲،۰۰۰ (از جمله ۲۰،۰۰۰ فرانسوی)
- هزینه: بیش از بودجه طرح مارشال برای فرانسه
- فاجعه نهایی: دین‌بین‌فو (مارس-مه ۱۹۵۴)
- نتیجه: قراردادهای ژنو، خروج فرانسه، تقسیم ویتنام

«دین‌بین‌فو نه فقط یک شکست نظامی بود، بلکه پایان توهم فرانسه بزرگ استعماری بود.»
- تحلیل مورخان

۲.۵.۱ شروع جنگ الجزایر (۱۹۵۴)

در ۱ نوامبر ۱۹۵۴-همان روز امضای قراردادهای ژنو-جبهه آزادی‌بخش ملی الجزایر با حملات هماهنگ در سراسر الجزایر، قیام مسلحانه را آغاز کرد.

جدول ۱۰.۱: الجزایر در نظام استعماری فرانسه

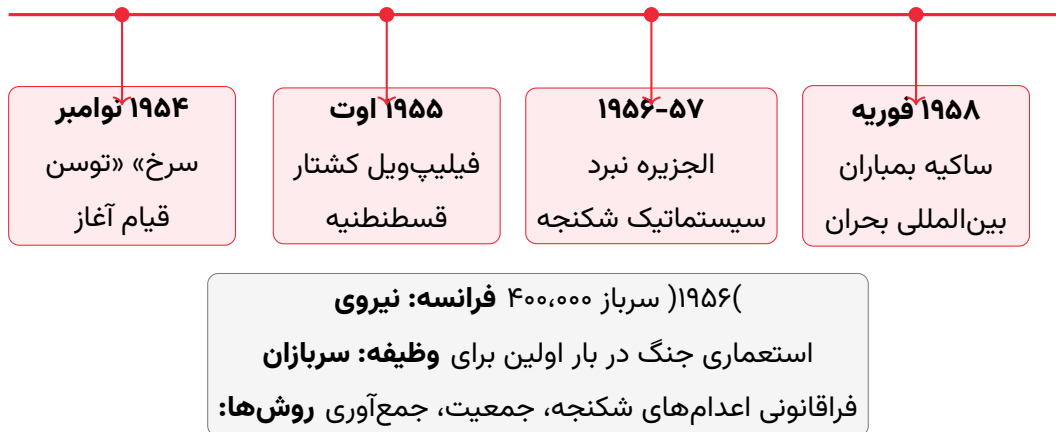
ویژگی	توضیح
وضعیت حقوقی	سه «دپارتمان» فرانسه (نه مستعمره)-بخشی از خاک فرانسه
جمعیت (۱۹۵۴)	۹ میلیون مسلمان، ۱ میلیون اروپایی‌تبار («پیه‌نوار»)
سابقه استعمار	از ۱۸۳۰ (۱۲۴ سال)
مهاجران فرانسوی	نسل سوم و چهارم، الجزایر را «وطن» می‌دانستند
نابرابری	مسلمانان شهروند درجه دو، محرومیت اقتصادی و سیاسی

چرا الجزایر متفاوت بود؟

- **وضعیت حقوقی:** الجزایر «فرانسه» بود، نه مستعمره
- **جمعیت اروپایی:** یک میلیون «پیه‌نوار» با نفوذ سیاسی قوی
- **احساسات:** پس از شکست هندوچین، «دیگر عقب‌نشینی نه»
- **ارتش:** افسران می‌خواستند «شکست را جبران کنند»
- **نفت:** کشف نفت صحرا در ۱۹۵۶

تشدید جنگ

(۱۹۵۴-۱۹۵۸) الجزایر جنگ تشدید

شکنجه و بحران اخلاقی

مسئله شکنجه

در جریان «نبرد الجزیره» (ژانویه-اکتبر ۱۹۵۷)، ارتش فرانسه به شکنجه سیستماتیک روی آورد:

- برق‌گرفتگی («ژژن»)
- غرق‌کردن («باینوار»)
- شکنجه جنسی
- «ناپدیدشدن» زندانیان

واکنش‌ها:

- افشاگری‌ها: کتاب «سؤال» (هانری آلگ، ۱۹۵۸)
- اعتراض روشنفکران: سارتر، موریاک، کامو

- استعفای ژنرال دو بولاردیه (تنها ژنرال معترض)
- بحران وجدان ملی

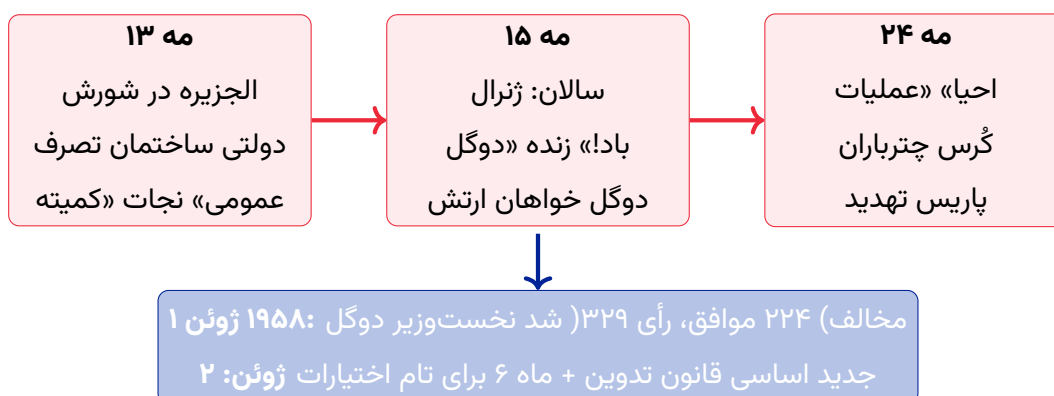
«نه قربانیان و نه شکنجه‌گران فراموش نخواهند کرد. شکنجه در خاطره ملت‌ها حک می‌شود.»
— ژان-پل سارتر

۶.۱ سقوط جمهوری چهارم (۱۹۵۸)

۱.۶.۱ بحران مه ۱۹۵۸

جمهوری چهارم در بحران الجزایر غرق شد. دولت‌ها یکی پس از دیگری سقوط می‌کردند، بدون آنکه راه‌حلی بیابند.

چهارم جمهوری سقوط: ۱۹۵۸ مه بحران

جدول ۱۱.۱: مراحل بازگشت دوگل به قدرت

تاریخ	رویداد
۱۳ مه	شورش نظامی-مدنی در الجزیره، دولت پفلیملن ناتوان
۱۵ مه	دوگل: «آماده‌ام مسئولیت جمهوری را بپذیرم»
۱۹ مه	کنفرانس مطبوعاتی دوگل: رد کودتا، اما آماده برای قدرت
۲۴ مه	چتربازان گُرس را گرفتند-تهدید «عملیات احیا» علیه پاریس
۲۸ مه	استعفای پفلیملن
۲۹ مه	رئیس‌جمهور کوتی از دوگل برای نخست‌وزیری دعوت کرد
۱ ژوئن	مجلس به دولت دوگل رأی داد
۳ ژوئن	قانون اختیارات تام + حق تدوین قانون اساسی جدید

۲.۶.۱ چگونه دوگل بازگشت؟

کودتا یا قانونی؟

بازگشت دوگل همیشه بحث‌برانگیز بوده:

- از نظر شکلی: مجلس به دوگل رأی داد-قانونی
 - از نظر واقعی: تحت تهدید کودتای نظامی-فشار
 - دیدگاه دوگل: «من قانونی آمدم، جمهوری را نجات دادم»
 - دیدگاه چپ: «کودتای آرام با کمک ارتش»
- فرانسوا میتران کتابی نوشت با عنوان «کودتای دائم» (۱۹۶۴).

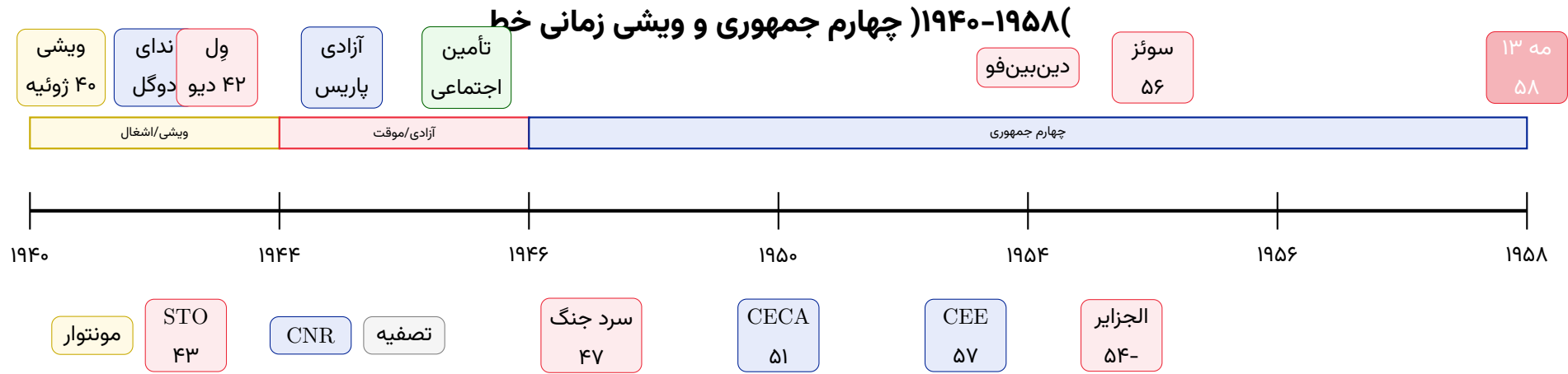
۳.۶.۱ پایان جمهوری چهارم

«جمهوری چهارم به دست خودش نمرد. گشته شد-توسط الجزایر.»

– تحلیل رایج

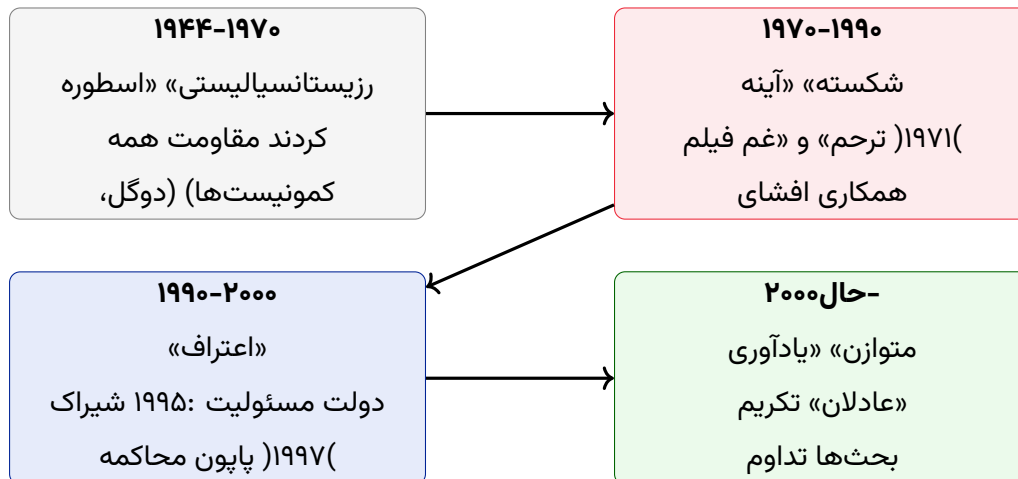
در سپتامبر ۱۹۵۸، قانون اساسی جدید با ۷۹٪ آرا تصویب شد. در دسامبر ۱۹۵۸، دوگل رئیس‌جمهور شد. جمهوری پنجم آغاز شده بود.

۷.۱ خط زمانی جامع

۸.۱ تحلیل: ویشی در حافظه ملی

فرانسه در ویشی حافظه تحول

سخنرانی شیراک (۱۶ ژوئیه ۱۹۹۵)

«این روزها که فرانسه جشن می‌گیرد، یادآور لحظات تاریک تاریخ ماست... فرانسه، سرزمین روشنگری و حقوق بشر، سرزمین پذیرش و پناه‌دهی، فرانسه در آن روز کاری جبران‌ناپذیر کرد. فرانسه به تعهدش خیانت کرد و تحویل‌دادنی‌هایش را به جلادانشان سپرد.»
— ژاک شیراک، پنجاهمین سالگرد ول دیو

۹.۱ الگوها و درس‌ها

الگوهای کلیدی دوره ۱۹۴۰-۱۹۵۸

۱. الگوی «شکست به مثابه فرصت برای ارتجاع»:

- ویشی از شکست ۱۹۴۰ برای برچیدن جمهوری استفاده کرد
- «انقلاب ملی» پروژه‌ای قدیمی بود که جنگ فرصتش را داد
- شباهت با ۱۸۱۵ (بازگشت بوربون‌ها پس از شکست ناپلئون)

۲. الگوی «مشروعیت دوگانه»:

- ویشی: مشروعیت قانونی (رأی مجلس)

- دوگل: مشروعیت تاریخی (ادامه جنگ، ارزش‌های جمهوری)
- تنش میان قانونیت و مشروعیت—موضوعی تکرارشونده

۳. الگوی «استعمار به مثابه بن‌بست»:

- هندوچین، الجزایر: هزینه سنگین، شکست نهایی
- جمهوری چهارم قربانی ناتوانی در استعمارزدایی شد
- دوگل همان کسی بود که توانست الجزایر را رها کند

۴. الگوی «بی‌ثباتی پارلمانی»:

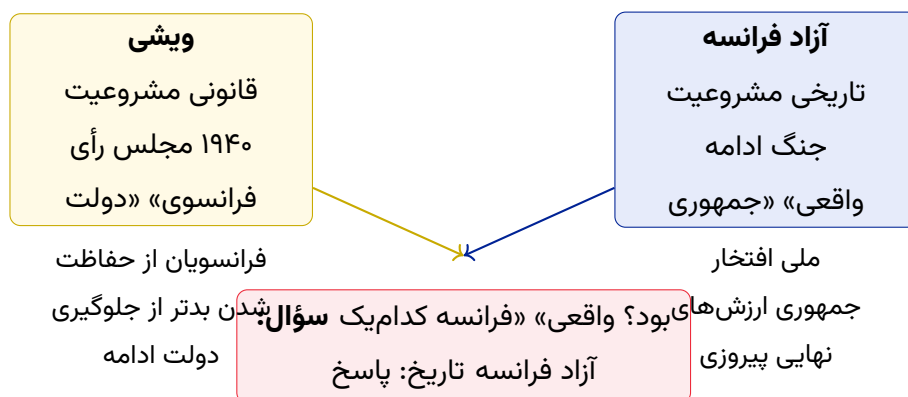
- جمهوری چهارم تکرار ضعف جمهوری سوم بود
- ۲۴ دولت در ۱۲ سال
- این تجربه، قانون اساسی جمهوری پنجم را شکل داد

۵. الگوی «بحران به مثابه مامای تغییر»:

- جمهوری سوم در شکست ۱۹۴۰ مُرد
- جمهوری چهارم در بحران الجزایر مُرد
- جمهوری پنجم از بحران زاده شد

۱۰.۱ نقشه مفهومی: مسئله مشروعیت

۱۹۴۴-۱۹۴۰ دوره در مشروعیت مسئله

دوگل) (دکترین نشد متوقف هرگز بود—جمهوری «هیچ» ویشی جنگ: از پس راه‌حل

۱۱.۱ جمع‌بندی فصل

جمع‌بندی: ویشی و جمهوری چهارم (۱۹۴۰-۱۹۵۸)

دوره ویشی (۱۹۴۰-۱۹۴۴):

- رژیم اقتدارگرا، ضد جمهوری، همکار با نازی‌ها
- «انقلاب ملی»: کار، خانواده، میهن
- یهودستیزی فعال: ۷۶،۰۰۰ یهودی به اردوگاه‌ها
- همکاری اقتصادی، نظامی، پلیسی
- نقطه سیاه تاریخ فرانسه

مقاومت (۱۹۴۰-۱۹۴۴):

- فرانسه آزاد دوگل: از لندن و آفریقا
- مقاومت داخلی: کمونیست‌ها، گلیست‌ها، دیگران
- ژان مولن و شورای ملی مقاومت
- برنامه CNR: اساس دولت رفاه

آزادی و تصفیه (۱۹۴۴-۱۹۴۶):

- اعدام‌های بدون محاکمه و قانونی
- محاکمه پتن و لاوال
- ملی‌سازی‌ها، تأمین اجتماعی، حق رأی زنان

جمهوری چهارم (۱۹۴۶-۱۹۵۸):

- پارلمان‌تاریسم ادامه جمهوری سوم
- بی‌ثباتی: ۲۴ دولت در ۱۲ سال
- اما: رشد اقتصادی، آغاز اروپا، دولت رفاه
- جنگ‌های استعماری: هندوچین (شکست)، الجزایر (بحران)
- سقوط در ۱۳ مه ۱۹۵۸: بازگشت دوگل

میراث:

- یادآوری دردناک ویشی و همکاری
- تأمین اجتماعی و دولت رفاه
- آغاز همگرایی اروپایی
- درس بی‌ثباتی پارلمانی برای جمهوری پنجم
- زخم الجزایر (تا امروز)

منابع فصل

- Cam- Cambridge: ۱۹۴۴-۱۹۳۸ Liberation, the to Munich From Jean-Pierre. Azéma, ۱۹۸۴ UP, bridge
- New Compromise. and Collaboration Germans: the under France Philippe. Burrin, ۱۹۹۶ Press, New York:
- the during France of Heart the in Life Daily Chains: in Marianne Robert. Gildea, ۲۰۰۲ Books, Metropolitan York: New Occupation. German
- ۲۰۰۱ UP, Oxford Oxford: ۱۹۴۴-۱۹۴۰ Years, Dark The France: Julian. Jackson, ۱۹۷۸ UP, Oxford Oxford: France. Vichy in Resistance H.R. Kedward, ۱۹۷۲ UP, Columbia
- York: New ۱۹۴۴-۱۹۴۰ Order, New and Guard Old France: Vichy O. Robert Paxton, ۱۹۷۲ UP, Columbia
- UP, Cambridge Cambridge: ۱۹۵۸-۱۹۴۴ Republic, Fourth The Jean-Pierre. Rioux, ۱۹۸۷
- ۱۹۴۴ since France in Memory and History Syndrome: Vichy The Henry. Rousso, ۱۹۹۱ UP, Harvard Cambridge:
- Remak- the and War Algerian The Decolonization: of Invention The Todd. Shepard, ۲۰۰۶ UP, Cornell Ithaca: France. of ing
- Press, UC Berkeley: War. Algerian the and States, United the France, M. Irwin Wall, ۲۰۰۱